

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Datum 21 oktober 2008

Ons kenmerk D2008027366

Onderwerp Schriftelijke vragen beveiliging militaire terreinen, materieel en
personeel

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de vragen van het lid Van Velzen over de beveiliging van Nederlandse militaire terreinen, materieel en personeel (ingezonden 13 oktober 2008 met kenmerk 2008Z04327/2080902570).

DE MINISTER VAN DEFENSIE

E. van Middelkoop

Defensie

Vragen van het lid Van Velzen over de beveiliging van Nederlandse militaire terreinen, materieel en personeel (ingezonden 13 oktober 2008, kenmerk 2008Z04327/2080902570)

- 1. Wat is uw reactie op het feit dat een journalist van SBS6 zonder enige vraag naar zijn identiteit of wat dan ook mee kon rijden met een luchtmachtbus om vervolgens met hetzelfde gemak zonder militair identiteitsbewijs en zonder hulp van binnenuit de luchtmachtbasis Woensdrecht op en af kon komen?**
- 2. Deelt u de mening dat het in zijn algemeenheid maar zeker juist nu in een periode van substantieel dreigingsniveau volgens de Coördinator Terrorismebestrijding, niet mogelijk zou moeten zijn dat mensen zonder controle door de poorten een defensiebasis kunnen betreden? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen? Zo neen, kunt u uitleggen waarom u deze situatie acceptabel en veilig vindt? Op welke termijn kunt u garanderen dat militaire bases veilig zijn?**

Het is nuttig dat het programma Undercover in Nederland tekortkomingen in de beveiliging van Defensie heeft laten zien. Dit geeft Defensie de gelegenheid maatregelen te nemen. Tegelijkertijd verontrust het mij dat de beveiliging van sommige defensielocaties kennelijk niet altijd volgens de regels is uitgevoerd. Ongeacht het dreigingsniveau dat wordt vastgesteld door de Nationale Coördinator Terrorismebestrijding, moet er een goede identiteitscontrole zijn. Het is een slechte zaak als het daaraan schort, zoals in het programma te zien was. Het is echter geen staand beleid alle personen te controleren die een defensieterrein verlaten. Het uitgangspunt is dat personen die een defensielocatie willen verlaten, bevoegd waren daar te zijn. Er wordt wel steekproefsgewijs gecontroleerd of er gerubriceerde informatie wordt meegenomen. Ook worden defensievoertuigen die een defensieterrein verlaten steekproefsgewijs gecontroleerd. De beveiligingscapaciteit wordt echter vooral ingezet om te voorkomen dat onbevoegden een defensieterrein binnenkomen.

Naar aanleiding van de uitzending is een aantal maatregelen genomen. Er is een melding gedaan bij de Koninklijke marechaussee. Verder heeft de Beveiligingsautoriteit van Defensie opdracht gekregen een onderzoek in te stellen. De Beveiligingsautoriteit zal onderzoeken wat er in de uitzending naar voren is gebracht, maar ook hoe in de toekomst dergelijke inbreuken op de beveiliging van Defensie kunnen worden voorkomen.

Defensie

Vooruitlopend op de uitzending van 12 oktober en in afwachting van de resultaten van voornoemd onderzoek zijn al maatregelen genomen om de beveiliging aan te scherpen. Daarbij worden bestaande regels beter gehandhaafd en worden controles geïntensiveerd. Er worden meer steekproeven gehouden ter controle van voertuigen van personen die niet bij Defensie werken. Defensievoertuigen, maar ook personen die een defensielocatie verlaten, worden vaker gecontroleerd. Er wordt veel aandacht besteed aan het verhogen van het beveiligingsbewustzijn van het personeel. Verder wordt tijdelijk extra mankracht ingezet voor beveiligingstaken van defensieobjecten in Nederland. Op de vliegbasis Woensdrecht zijn maatregelen genomen om de beveiliging van de onderhoudshangar te verbeteren. Het onderzoek van de Beveiligingsautoriteit zal onder meer worden gebruikt om maatregelen te formuleren die herhaling in de toekomst moeten voorkomen.

De beveiliging en bewaking bij Defensie kent een gelaagd stelsel. Gezien het grote aantal defensielocaties en de omvang ervan is het onmogelijk alle locaties volledig te beveiligen. De verschillende militaire objecten zijn naar hun belang verdeeld in categorieën, waarbij de beveiligingseisen hoger worden naarmate het belang van de objecten toeneemt. Het risico dat samenhangt met het minder zwaar beveiligen van bepaalde objecten wordt aanvaardbaar geacht.

In de beantwoording van de vragen van de leden Diks en Halsema van 13 oktober jl. is ingegaan op de indeling in categorieën. Daarin werd per abuis gemeld dat legeringsgebouwen vallen onder categorie 3. Dit was wel de stand van zaken in 2005, zoals beschreven in de brief van 10 mei 2005 (Kamerstuk 29 415 nr. 5). In 2006 is deze indeling echter tegen het licht gehouden. Als gevolg daarvan vallen de legeringsgebouwen sindsdien onder categorie 4.

Ondanks de fouten die in het programma aan het licht kwamen, ben ik nog steeds van mening dat de toestand op de defensie terreinen veilig is. Wel kan, zo is gebleken, de beveiliging nog worden verbeterd. Verder merk ik op dat veiligheid een zaak is van alle medewerkers van Defensie. Het beveiligingssysteem berust mede op het uitgangspunt dat allen zich verantwoordelijk voelen voor de veiligheid en daarnaar handelen. Het is zorgelijk dat enkele defensie medewerkers kennelijk bereid zijn geweest buitenstaanders te helpen het

Defensie

beveiligingssysteem te omzeilen. Het is niet mogelijk een beveiligingssysteem te ontwerpen dat volledig bestand is tegen hulp van binnenuit.

3. Is het waar dat de collega's van de betreffende journalist bij het betreden van de reparatie werkplaatsen op de luchtmachtbasis Woensdrecht een extra beveiligde zone zijn ingegaan zonder dat hen om de daarvoor benodigde toestemming/pas is gevraagd? Wat is uw oordeel hierover?

9. Is het u bekend dat niet alleen de journalist zelf maar ook twee van zijn redactieleden meerdere malen een basis hebben betreden via de hoofdingang en zonder enige controle? Deelt u het oordeel dat het gebrek aan controle op deze militaire bases blijkbaar structureel is? Zo neen, hoe is het gesteld met de beveiliging van andere bases en militair materieel? Zou op andere bases het ongeoorloofd betreden via de hoofdingang niet mogelijk zijn?

In het programma werd gemeld dat ook collega's van de betrokken journalist de vliegbasis Woensdrecht zijn binnengekomen doordat de bus waarin zij zaten eveneens niet werd gecontroleerd. Ik kan dit niet bevestigen. In het programma waren opnamen te zien die zijn gemaakt binnen en buiten een onderhoudshangar op de vliegbasis Woensdrecht. Uit deze opnamen bleek dat de toegangscontrole bij deze onderhoudshangar tekort schoot. Ik acht dit een ernstige zaak. Hoe, wanneer en door wie de opnamen zijn gemaakt is echter nog niet duidelijk. De Beveiligingsautoriteit zal dit betrekken bij zijn onderzoek.

Er is op defensie terreinen zeker geen sprake van een structureel gebrek aan controle. Wel werd uit de uitzending duidelijk dat er fouten in de uitvoering van de toegangscontrole zijn gemaakt. Zoals hierboven uiteengezet zal het onderzoek van de Beveiligingsautoriteit moeten uitwijzen wat er precies is gebeurd en hoe dergelijke inbreuken op de beveiliging in de toekomst kunnen worden voorkomen.

4. Is het u bekend dat de journalist ook de Johannes Post kazerne in Havelte op dergelijke wijze onbevoegd zonder identiteitsbewijs en zonder controle heeft kunnen betreden via de hoofdingang? Wat is hierover uw oordeel?

Defensie

5. Kunt u uitsluiten dat andere mensen op dergelijke wijze onbevoegd deze en/of andere militaire bases hebben kunnen betreden? Kunt u uitsluiten dat onbevoegde mensen de veiligheid van personeel en of materieel in gevaar hebben gebracht?

In het programma was te zien dat de journalist en een collega de kazerne binnenkwamen door zich te verbergen in de auto van een persoon die op reguliere wijze tot de kazerne werd toegelaten. De identiteit van deze bezoeker is wel gecontroleerd. Dat een persoon het kazerneterrein kon betreden door zich in een auto te verbergen kan met het huidige beveiligingssysteem niet worden uitgesloten wanneer de laagste 'Alert state' van kracht is. Zoals hierboven uiteengezet is begin deze week besloten tot steekproefsgewijze controles van voertuigen. Het valt uiteraard niet volledig uit te sluiten dat in nog meer gevallen mensen een defensielocatie zijn binnengekomen door zich in een voertuig te verbergen, maar daarvoor bestaan geen aanwijzingen. Verder heb ik geen aanwijzingen dat in de afgelopen tijd de veiligheid van personeel of materieel in Nederland in het geding is geweest.

6. Wat is uw oordeel over het feit dat de journalist in kwestie met een zware legertruck de basis heeft kunnen verlaten? Is het u bekend dat ook daarbij gebruik werd gemaakt van de hoofduitgang en dat er geen controle plaats vond?

8. Is het waar dat de gestolen truck niet eens werd vermist? Hoe kan dit? Is de administratie van wie van welk materieel gebruik maakt niet op orde? Hoe kan dit, na alle waarschuwingen tot op heden (bij voorbeeld van de Algemene Rekenkamer)? Op welke termijn kunt u garanderen dat de beveiliging en de administratie van militair materieel wel op orde zijn?

Bij defensievoertuigen die een defensierrein verlaten, wordt steekproefsgewijs gecontroleerd of de chauffeur over een rijopdracht beschikt. Sinds begin deze week worden dergelijke steekproeven vaker uitgevoerd. Het onderzoek van de Beveiligingsautoriteit zal uitwijzen of de regels op dit gebied moeten worden aangescherpt.

Vrachtwagens zoals het voertuig in de uitzending worden op het kazerneterrein niet permanent bewaakt. De voertuigen op de opstelplaatsen worden regelmatig door de beveiliging gecontroleerd op grote beschadigingen. De aanwezigheid van afzonderlijke voertuigen wordt gecontroleerd door de defensie-eenheid die het voertuig in gebruik heeft.

Defensie

De vermissing van de vrachtwagen in de uitzending is na een dag opgemerkt. De materieeladministratie van de desbetreffende eenheid is daarmee in dit geval op orde gebleken. Toen een zoekactie op het kazerneterrein niets opleverde, is een melding gedaan bij de Koninklijke marechaussee. Drie dagen na de verdwijning is het voertuig teruggevonden in de nabijheid van het kazerneterrein.

Er is geen verband tussen het bezwaaronderzoek van de Algemene Rekenkamer en de verdwenen vrachtwagen. De kritiek van de Algemene Rekenkamer in het bezwaaronderzoek heeft betrekking op het materieelbeheer in brede zin en daarnaast op aspecten ervan zoals het ontbreken van meerjarig verbeterplannen. Het bezwaaronderzoek richt zich op het structureel op orde brengen van het materieelbeheer. Met onder andere de invoering van ERP-software wordt dit meerjarige programma voor de verbetering van het materieelbeheer voltooid.

7. Is het waar dat de contactsleutels van militaire voertuigen meegenomen worden van de basis? Is het waar dat deze sleutels toegang geven tot alle soortgelijke voertuigen? Is het u bekend dat deze sleutels ook in handen zijn van niet-militairen? Wat is daarover uw oordeel?

Bij verschillende typen ongepantserde transportvoertuigen van Defensie zijn de voertuigen per type voorzien van dezelfde deur- en contactsloten. Dit is bewust gedaan om ervoor te zorgen dat bij calamiteiten of in een gevechtssituatie een voertuig ook door een andere chauffeur kan worden bediend. In vredetijd moeten de sleutels van een voertuig na afloop van een rijopdracht worden ingeleverd. Het is uiteraard niet uitgesloten dat er nagemaakte sleutels in omloop zijn. Er zijn geen aanwijzingen dat het hier om een grootschalig probleem gaat.

1) SBS6, Undercover in Nederland , 12 oktober 2008

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van de leden Diks en Halsema (beiden GroenLinks), ingezonden 13 oktober 2008 (vraagnummer 2008Z04326/2080902560)